

SIKA

A photograph of a Sika deer with large antlers standing in a field. The deer is facing forward, looking directly at the camera. The background is a blurred natural setting with green grass and trees.

DANMARKS
FORBUDTE
HJORT

ALT HVAD
DU BØR VIDE
OM SIKA

ERKLÆRET
INVASIV
PÅ TYNDT
GRUNDLAG

TO ARTER
OG MANGE
UNDERARTER

NYE
KROMOSOM
UNDERSØGELSER
KAN REDDE
SIKAEN

125 ÅR
MED SIKA
I DANMARK

HVORFOR SKAL DU LÆSE DETTE?

Det skal du, fordi Danmark er i gang med at udrydde en eller flere arter af sika, uden at vide præcis, hvad det er for arter, eller om de overhovedet er til fare for det danske kronvildt. I denne publikation har vi samlet den viden, og mangel på samme, som bør få de danske politikere til at trække i bremsen, så sika i Danmark kan blive vurderet ud fra et bedre, fagligt grundlag.

EU har i august 2025 efter 3-4 års arbejde vedtaget, at sika er en invasiv art, hvilket har medført, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har meddelt, at sika i Danmark skal udryddes. Denne beslutning er desværre truffet på et meget spinkelt fagligt grundlag, som især er baseret på forhold i England, Skotland og Irland, hvor der er problemer med hybridisering med kronvildt. Det har vi ikke i Danmark.

Men en sika er ikke bare en sika. Der er faktisk tale om to forskellige arter, som desværre bærer samme navn. Et japansk studie fra 2025 har vist, at de to grupper, ø-arterne og de kontinentale arter, tilhører to særskilte fylogenetiske arter, dvs. at deres gener er så forskellige, at man rettelig kan tale om to arter af sika.

Der findes desuden en hel del underarter hos både ø-arten og den kontinentale art, som også er forskellige rent fysisk og genetisk.

Videnskabelige undersøgelser har endvidere vist, at antallet af kromosomer hos de forskellige arter og underarter af sika går fra 62 til 68 (kronvildt har 68), hvilket kan være en forklaring på, at sika hybridiserer og får levedygtigt afkom i nogle områder og ikke i andre. Men der er desværre ingen undersøgelser af, hvilke underarter vi har i Danmark, og hvad deres kromosomtal er.

Så længe vi ikke ved, hvilken art eller arter af sika vi har i Danmark, og om de overhovedet kan hybridisere med det danske kronvildt, virker det som en overreaktion at diktere artens udryddelse. Eftersom staten ikke har ønsket at søge yderligere faktuelle oplysninger om det danske sikavildt, har forskere og organisationer heldigvis taget hand-sken op på eget initiativ og igangsat DNA-undersøgelser, som forhåbentlig kan gøre os klogere på det danske sikavildt i løbet af det næste halve års tid – hvis der altså stadig er levende sika tilbage, når resultaterne foreligger.

INDHOLD

SIKA Danmarks forbudte hjort 2026

4

Fakta

Om de to arter af sika.

6

Sika i Danmark

Er det nødvendigt at udrydde sikaen i Danmark?

10

Ø-arten af sika
og dens underarter.

12

Kontinental-arten af sika
og dens underarter.

14

Sika erklæret invasiv i Danmark
Er udnævnelsen af sika som invasiv
i Danmark politisk begrundet?

17

De danske sikaer

Sikaens historie i Danmark.

De to arter af sika er ret forskellige, side 4.

18

Sikaens udryddelse kan koste sjældne underarter

Sjældne underarter kan gå tabt,
hvis sikaen udryddes i Danmark.

20

Hybridproblem i Skotland

Er sika/kronstyr hybrider et
problem i Skotland?

22

Uenighed om sikaens status i Danmark

Safari Club International
Danmarks holdning til
udnævnelsen af sika som invasiv.

24

Er dommen retfærdig?

Nordisk Safari Klubs holdning til
udnævnelsen af sika som invasiv.

25

Et politisk venstrehåndsarbejde og hvem stod bag?

Kritik af EU's procedure ved
udnævnelsen af sika som invasiv i
hele Europa.

26

Sika er ikke et problem

Case study fra
Katholm Gods i Danmark.

28

For stram EU-regulering?

Tanker om invasive arter fra
direktøren af Randers Regnskov.

30

Bevar sikahjorten

Dansk Skovforening har sat gang i
DNA-undersøgelser af dansk sika.

34

Borgerforslag

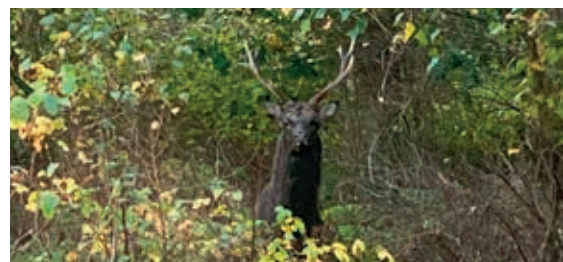
Udsæt beslutningen om at sikavildt
i Danmark skal udryddes.

Er der sjældne arter i Danmark, side 18.

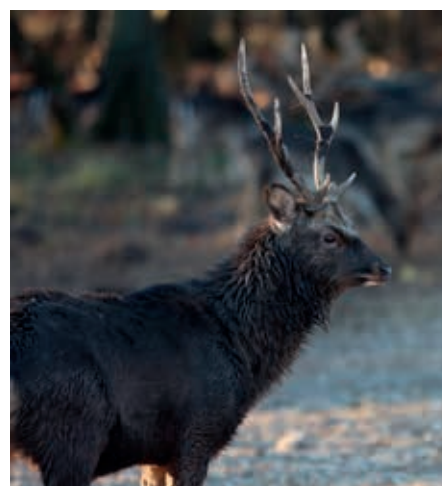
Arbejdet i EU er ikke godt nok, side 25.

Der er ingen problemer med sika i Danmark,
side 26.

Fejler EU i sine vurderinger, side 28.

Der er startet en DNA-undersøgelse, side 30.

OM

SIKA

I DANMARK

Sika, *Cervus nippon*, kan opdeles i to arter, da et japansk studie i 2025 påpegede, at der er fundamentale genetiske forskelle mellem den kontinentale art og dens underarter, og ø-arten og dens underarter. Disse genetiske forskelle manifesteres også i de to arters udseende, hvor den kontinentale art er meget større end ø-arten. Den kontinentale art har 68 kromosomer (lige som kronvildt), og ø-arten har 66 kromosomer. De to arter er dog ikke blev navngivet endnu, men omtales stadig blot som sika og eventuelt med en underarts betegnelse.

Sika er tæt beslægtet med kronvildt. Den har en kropslængde på op til 150 cm, en skulderhøjde på op til 80 cm og en vægt mellem 30 til 60 kg, men størrelserne varierer meget alt efter, hvilken art og underart der er tale om. Sika er altså mindre end dådyr, men større end rådyr. Den kontinentale art kan parre sig med kronvildt og få levedygtigt afkom, mens alt tyder på, at hybridisering ikke kan

lade sig gøre med ø-arten og dens underarter.

Sommerpelsen er rødbrun med hvide pletter og en mørk stribe langs ryggen. Det varierer meget, hvor tydelige de hvide pletter er fra individ til individ. Vinterdragten er mørkegrå, næsten sort uden pletter. Spejlet er hvidt med sorte afgrænsninger og en tynd sort stribe på halen. Sikahjorten

får, ligesom kronhjorten, en kraftig manke. Hjortens gevir bliver meget sjældent til mere end en otte-ender, men er som regel meget symmetrisk.

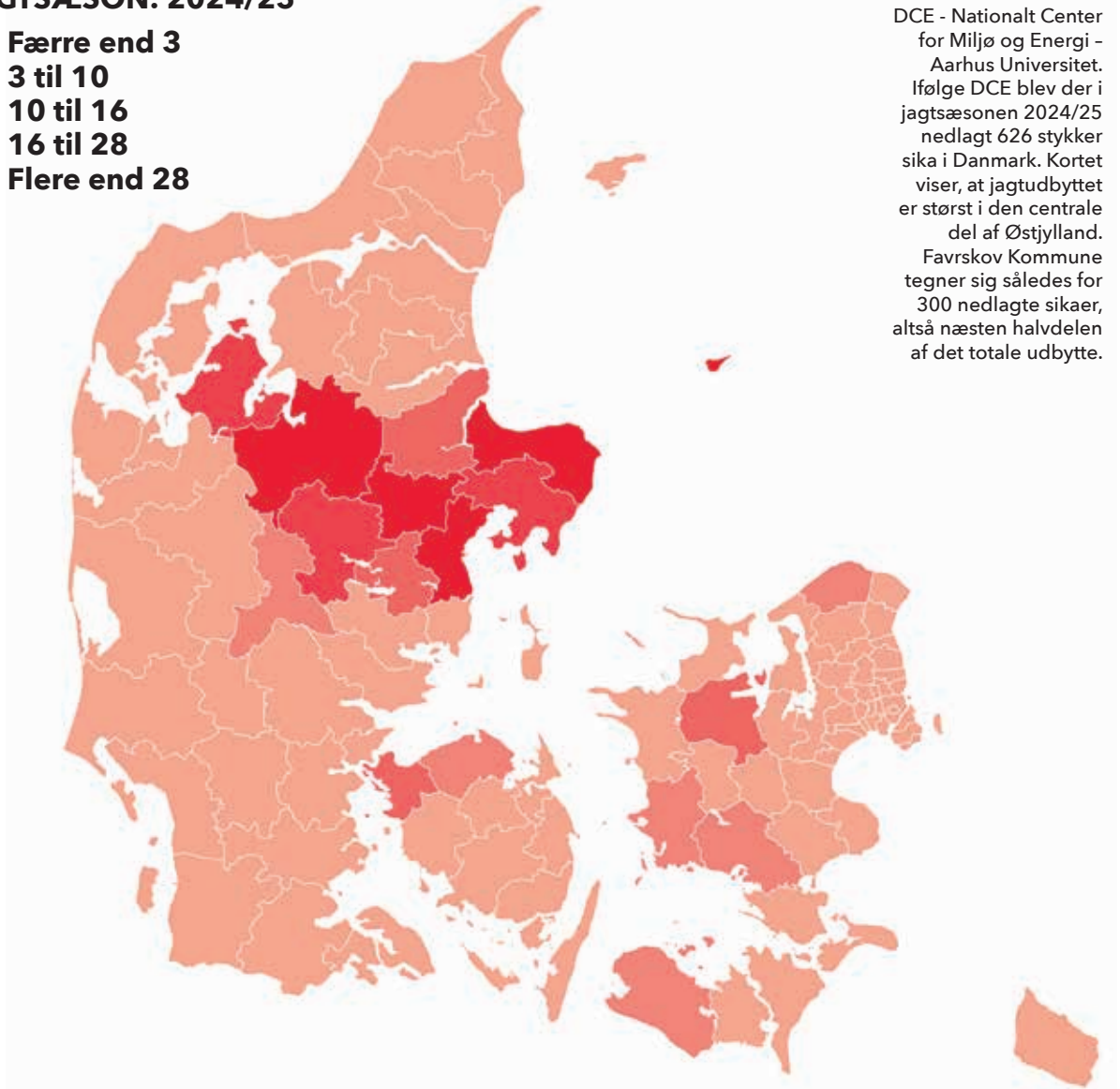
Sika har en relativt lang brunstperiode om efteråret.

Hjorten har nærmere et brunst-hyl end et brunstbrøl. Deres parringsadfærd minder meget om kronvildtets med sølepladser, brunstpladser og små rudler af hinder, der forsvares af en hjort. Hinder sætter typisk kalv i maj-juni, men på grund af den lange brunstperiode er det ikke usædvanligt at se kalvesætning langt hen i sensommeren.

Det er ret svært at se forskel på et spor fra sika og et fra dåvildt. Sikasporet er en smule smallere

**Den kontinentale art har
68 kromosomer
og ø-arten har
66 kromosomer**

JAGTSÆSON: 2024/25

Grafik:
DCE - Nationalt Center
for Miljø og Energi -
Aarhus Universitet.
Ifølge DCE blev der i
jagtsæsonen 2024/25
nedlagt 626 stykker
sika i Danmark. Kortet
viser, at jagtudbyttet
er størst i den centrale
del af Østjylland.
Favrskov Kommune
tegner sig således for
300 nedlagte sikaer,
altså næsten halvdelen
af det totale udbytte.

og mindre, men der er ikke rigtig nogen entydig forskel. Også ekskrementerne ligner hinanden.

Sika har en forkærlighed for rigtig tæt bevoksning, og man må nogle gange knibe sig selv i armen, når en eller flere sikaer pludselig dukker frem uden en lyd fra en tæt remise.

Til forskel fra dåvildt så er sika mere en "browser" ligesom råvildt, det vil sige, at den helst går efter friske skud og knopper, men den er absolut ikke kræsen. Det er dog sjældent, at sika er skyld i mark- eller skovskader.

Sika er hjemmehørende i Østasien og Japan. Den blev indført til Danmark i begyndelsen af 1900-tallet som jagtobjekt. Den er også blevet indført til Irland, Storbritannien, det meste af Europa, Sydafrika, USA og New Zealand. Størstedelen af de sikaer, der er udsat i Europa, kom fra det tyske handelsfirma Hagenbeck i Hamburg, men desværre findes der ingen fortegnelser over, hvilke underarter det handler om. Det betyder, at vi i dag ikke ved, hvilken art og underarter, vi har i Danmark. Dette kræver genanalyser, som desværre ikke har haft nogen høj prioritet hos myndighederne, inden arten blev

erklæret invasiv i 2025. Meget tyder dog på, at vi i Danmark har ø-arten, da der ikke er sket hybridisering gennem 125 år.

Sika findes primært i Østjylland og i mindre bestande på Sjælland, Øerne og Fyn. ■

RO PÅ AFTRÆKKERFINGEREN

En art, som har eksisteret ganske problemfrit i den danske natur, står nu for at skulle udryddes på grund af den har fået status som invasiv.

AF JENS ULRIK HØGH. FOTO: GITTE HØGH SAMT MIROSLAV CHYTIL OG ANMBPH/SHUTTERSTOC

Jeg kan forstå, at der nu er nedkaldt en decideret udryddelseskrig imod det danske sikavildt. En art som har eksisteret ganske problemfrit i det danske kulturlandskab i cirka et århundrede. Den formelle årsag til "fatwa'en" er, at bureaukrater i EU har erklæret sikahjorten "invasiv" – et begreb som (desværre) er blevet et decideret våben i naturdebatten.

Lad mig starte med at understrege, at invasive arter vitterligt er et af de helt store problemer i den globale naturbevarelse. Det er for eksempel derfor, at vi i Danmark bekæmper invasive arter som mårhund, mink og vaskebjørn intensivt. Hvis sikavildtet reelt er en invasiv art, så bør vi også støtte massivt op om, at få arten udryddet fra dansk jord. Det springende punkt i den forbindelse er naturligvis, om sikahjorten er en invasiv art?

ER SIKAHJORTEN INVASIV?

Begrebet "invasiv art" er klart defineret. To kriterier skal være opfyldt: Arten skal være ikke-hjemmehørende, og den skal udgøre en trussel imod biodiversiteten, hjemmehørende arter eller menneskelige interesser. Det første kriterie er enkelt. Sikahjorten er IKKE hjemmehørende i Danmark, ligesom nordmannsgranan, hybridlærken, sommerfuglebusken, den brune rotte, dåhjorten og fasanen ikke har deres naturlige udbredelsesområde her.

Men det er langt fra nok til at erklære sikahjorten for invasiv. Arten skal volde problemer for at få det dramatiske prædikat "invasiv".

At begge kriterier SKAL være opfyldte for at udløse en klassificering som invasiv, betyder for eksempel, at hjemmehørende arter såsom bæver, ulv og brunbjørn pr. definition aldrig kan betegnes som invasive, uanset hvor mange problemer de volder. Det samme gælder ikke-hjemmehørende arter, som ikke volder problemer.

Som jeg forstår det, har EU erklæret sikavildt

EU har erklæret sikavildt invasivt med den ene begrundelse

invasivt med den ene begrundelse, at der er eksempler på, at sika hybridiserer med kronvildt og dermed truer det hjemmehørende kronvildt med genetisk forurening, hvilket er en meget alvorlig trussel.

Der fremhæves eksempler på hybridisering fra bl.a. Irland og Skotland, hvor sikavildt beviseligt har fået levedygtigt afkom med lokalt kronvildt. I Danmark har sikahjorte eksisteret i dyrehaver og på fri vildtbane i op imod 100 år. Særligt i dyrehaverne har arten gået tæt sammen med kronvildt og der er ikke et eneste kendt eksempel på, at dansk sikavildt og kronvildt har hybridiseret.

Med udgangspunkt i danske erfaringer kan sikavildtet dermed IKKE klassificeres som invasiv art. Der er helt enkelt ingen kendte eksempler på, at arten har gjort nogen skade. Men beviser de europæiske eksempler ikke, at sikavildtets blotte tilstedeværelse i den frie danske natur er en teoretisk trussel imod kronvildtet og derfor – af rent sikkerhedsmæssige årsager – bør udryddes?

Nej. Der er naturligvis en årsag til, at det danske sikavildt ikke har blandet sig med kronvildtet i de godt hundrede år, hvor sikavildtet har været her. Jeg kan ikke påstå, at jeg kender det præcise svar, men der er flere interessante teorier i spil. ►

Hokkaido
sika hjort,
Cervus nippon.

Jens Ulrik Høgh

Jens Ulrik Høgh er jagthistoriker og Danmarks skarpeste iagttager af nationale og internationale strømninger inden for jagt og naturbevarelse. Han er mangeårig skribent hos JAGT, Vildt & Våben og har begået utallige kronikker og klummer til både danske og udenlandske medier og er ofte benyttet i både radio og tv, når jagten står for skud.

Den i mine øjne mest sandsynlige er, at de danske underarter af sikavildt adskiller sig væsentligt fra de underarter af sika, der findes de steder, hvor dyrene har parret sig med kronvildt. JAGT, Vildt & Våben har beskrevet, hvordan underarter med oprindelse fra østasiatiske øer – f.eks. Formosa og Japan – har en markant anderledes genetik end underarter fra det asiatiske fastland og derfor ikke er i stand til at danne hybrider med kronvildt. Om teorien passer ved jeg ikke, men det burde være relativt enkelt at undersøge.

Og netop i det lys er udryddelseskrig imod det danske sikavildt absurd. Dyrene har været en del af det danske kulturlandskab i mere end et århundrede uden nogen som helst problemer – jeg er derfor helt tryk ved, at de kan være her uden væsentlig risiko for kronvildtbestanden, i den begrænsede tid det tager at undersøge deres biologi grundigt nok til at slå fast, hvilke underarter vi har i Danmark og i hvilken udstrækning der er risiko for, at de parrer sig med kronvildt og får levedygtigt afkom.

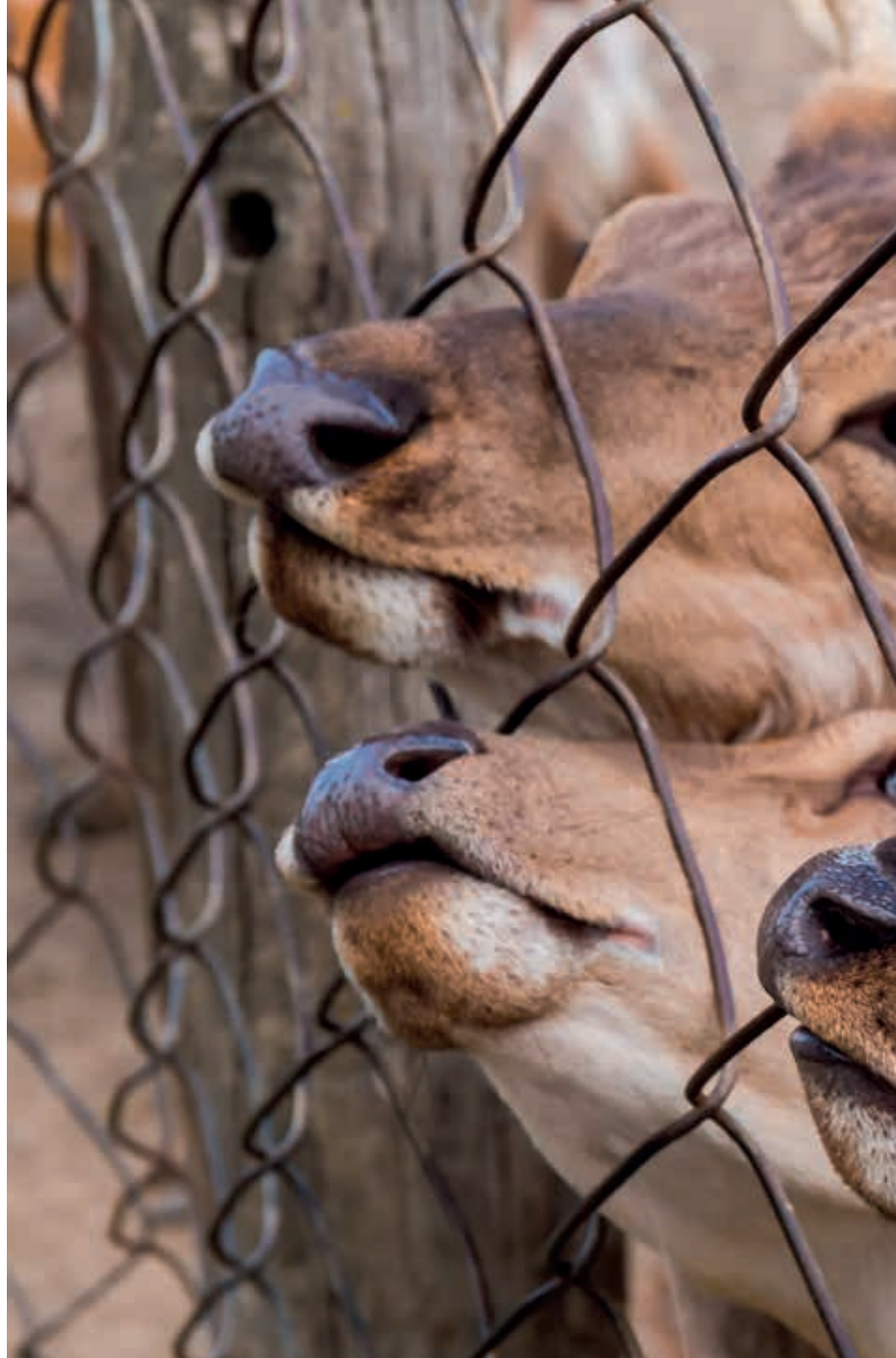
IKKE EN LIGEGYLDIG DEBAT

Vi skal i den forbindelse huske på, at sikavildtet efter hundrede år i Danmark ikke er en ligegyldig art. Den udfylder en biologisk niche i de økosystemer den er en del af, præcis som vore andre store hjortearter og den er lokalt en stor kilde til fantastiske jagtoplevelser – også selvom både bestanden og jagtudbyttet er begrænset i sammenligning med dåhjort og kronhjort.

Men sagen om, hvorvidt sikavildtet er en invasiv art eller ej er betydeligt mere vidtrækkende end som så. Vi bør nemlig også som jægere være yderst opmærksomme på, at en klassificering af en art som værende ”invasiv” desværre kan ske med baggrund i naturpolitiske motiver fremfor biologisk faglighed. Vi nyder godt af andre arter i dansk natur, som ville være et betydeligt større tab for jagten i Danmark, hvis jagtens modstandere skulle få held til at klassificere disse arter som invasive. Her tænker jeg naturligvis på fasan og dåhjort, som er lige så lidt hjemmehørende i det danske kulturlandskab som sikavildtet, og som i øvrigt heller ikke skader den danske natur mere end det gavner – tværtimod.

FAKTA VERSUS HOLDNINGER

Alligevel har jeg i de seneste år set adskillige tilløb til at klassificere både fasan og dåvildt som ”invasive” – hvilket, hvis det lykkes, er en dødsdom for arterne på dansk jord. Det er interessant og ganske skræmmende at opleve, hvordan den faglige vurdering af, i hvilken udstrækning en ikke hjemmehørende art er til skade for den danske natur, hviler på nogle ganske få mennesker med klare naturpolitiske interesser. Der er for eksempel kun få år siden, at den officielle danske vurdering af fasanen blev ændret til ”invasiv,” uden at der er kommet noget nyt videnskabeligt holdbart mate-

riale på bordet, som understøtter, at fasaner skader mere end de gavner. Altså en rent politisk vurdering med potentiale til at rive tæppet væk under dansk jagt, som vi kender den.

Selvom konsekvenserne ikke er så potentielt alvorlige for dansk jagt som helhed, er det samme nu tilfældet med sikavildtet. Den er blot et hak mere alvorlig, fordi vurderingen kommer fra EU, som vore politikere har for vane at følge blindt og ukritisk.

DATA BØR LIGGE TIL GRUND FOR BESLUTNING

Det kan i min optik ikke være rigtigt, at vi skal basere vores naturforvaltning på løse teorier og panik. Der må være tid til at undersøge, om det danske sikavildt udgør en reel trussel imod det danske kronvildt. Hvis det ikke er tilfældet, burde sikavildtet efter et århundrede på fri vildtbane uden problemer være velkommen i Danmark. Hvis det – imod forventning – skulle vise sig, at sikavildtet udgør en reel genetisk trussel imod den

oprindelige danske kronvildtstamme, som nok allerede er temmelig genetisk forurenset af indført udenlandsk avlsmateriale gennem årene, skal vi som jægere naturligvis påtage os at hjælpe samfundet af med den invasive art, ligesom vi med stor succes har påtaget os at bekæmpe mårhunde. Indtil videre mangler der data, og der er intet, der tyder på, at der er grund til panik. Jeg maner derfor til ro på aftrækkerfingeren indtil vi alle er blevet lidt klogere.

SIKA SAGEN ER VIGTIG FOR ALLE JÆGERE

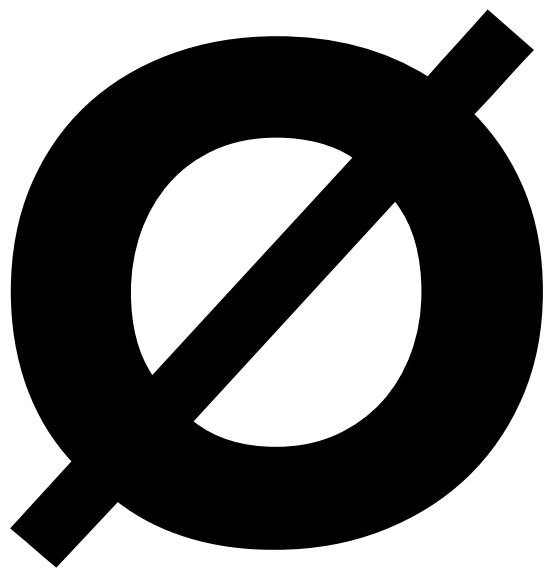
Jeg tror, at det er vigtigt for danske jægere at minde hinanden om, at hvis vi blot møder dødsdommen over det danske sikavildt med et skuldertræk, fordi arten ikke er så vigtig for de fleste af os, så har vi selv gødet jorden for at fasanen og dåvildtet er de næste arter, der forsvinder fra kulturlandskabet.

MANGEL PÅ KONSEKVENSI NATURFORVALTNINGEN

I mellemtiden vil jeg benytte lejligheden til at påpege en mangel på konsekvens i naturforvaltningen, som i mine øjne udgør et langt mere reelt problem i forhold til den praktiske naturforvaltning: Hvor er de langsigtede planer for at genindføre den hjemmehørende nøgleart vildsvinet til dansk natur? Vi mangler arten i vores skove, og den indvandrer helt naturligt sydfra, hvis vi piller det skatteborgerbetalte vildsvinehegn langs grænsen til Tyskland ned og beskytter artens genetablering i det danske landskab.

Udryddelse af sikavildt på dansk jord gør formentlig ikke nogen forskel i forhold til biodiversiteten. ■

... der er intet, der tyder på, at der er grund til panik

-ARTER AF SIKA

Sikaen har mange underarter og kan opdeles i to hovedgrupper, hvoraf de 10 af dem findes på øer.

TEKST: TORBEN MØLLER-NIELSEN

FOTO: PREBEN HENRICHSEN OG DENNIS JACOBSEN/SHUTTERSTOCK

Man kan opdele underarterne af sika i to grupper: Ø-arterne og de kontinentale arter.

Et japansk studie fra 2025 har vist, at de to grupper tilhører to særskilte fylogenetiske arter, dvs. at deres gener er så forskellige, at man rettelig kan tale om to arter af sika, en ø-art og en kontinental art.

UNDERARTER

Der er ikke helt enighed om, hvor mange underarter af sika, der egentlig er. Hvis vi ser på ø-arterne, så har den tyske zoolog W. Trense i 1973 opgjort 7 ø-arter, mens den østrigske forsker H. Reuss i 1963 har opgjort 7 ø-arter (dog ikke helt de samme som Trense), og forskerpanelet i EU fandt frem til 4 ø-arter i deres arbejde med sika som invasiv art.

TRENSE – 10 ARTER I ALT, HERAF 7 Ø-ARTER

Cervus nippon nippon
Cervus nippon yesoensis
Cervus nippon keramae
Cervus nippon taiouanus
Cervus nippon aplodontos
Cervus nippon solensis
Cervus nippon pulchellus

REUSS – 14 ARTER I ALT, HERAF 7 Ø-ARTER

Cervus nippon nippon
Cervus nippon yesoensis
Cervus nippon keramae
Cervus nippon taiouanus
Cervus nippon centralis
Cervus nippon mageshimae
Cervus nippon yakushimae

EU – 10 ARTER I ALT, HERAF 4 Ø-ARTER

Cervus nippon nippon
Cervus nippon yesoensis
Cervus nippon taiouanus
Cervus nippon centralis

Hvis man samler alle ø-arterne fra de tre opgørelser, så får man, at der er 10 forskellige underarter – altså mere end dobbelt så mange, som man har taget med i overvejelserne i EU, da man vurderede sika som invasiv. Den totale liste af ø-arter er:

Cervus nippon nippon
Cervus nippon yesoensis
Cervus nippon keramae
Cervus nippon taiouanus
Cervus nippon aplodontos
Cervus nippon solensis
Cervus nippon pulchellus
Cervus nippon centralis
Cervus nippon mageshimae
Cervus nippon yakushimae

Hvis man ser på det totale billede af underarter fra de tre opgørelser, dvs. både ø-arter og kontinentale arter, er der totalt 17 underarter af sika – 10 ø-arter og 7 kontinentale.

Cervus nippon taiouanus menes at være uddød på den frie vildtbane, men arten findes stadig i Kenting National Park.

FYSISKE KENDETEGN

Ø-arterne er kendetegnede ved at være relativt små dyr, både mht. vægt, størrelse og gevir. En sikahjort af ø-typen kan veje cirka 80 kg – typisk 20-30 kg mindre – og have en skulderhøjde på omkring 85 cm. Geviret på en moden hjort er en 8-ender, i sjældne tilfælde en 10-ender. Det er sjældent, at geviret bliver mere end 50 cm langt.

En måde til at vurdere, om en død sika tilhører en ø-art, er ved at måle næsebenet. Hvis næsebenet er under 8 cm, er der sandsynligvis tale om en ø-art. Til sammenligning er næsebenets længde på en råbuk cirka 6 cm.

Ø-arterne har typisk 66 kromosompar, hvilket er to mindre end den typiske kontinentale sika og kromosomantallet hos kronvildt (68).

HVOR FINDES Ø-ARTERNE?

Det er et godt spørgsmål, som man siger, når man ikke kender svaret. Da sika blev indført til Europa for over 100 år siden, var man ikke specielt optaget af, hvilken underart man havde med at gøre. Og selvom man vidste det, er mange fortegnelser gået tabt, da en stor del af de importerede sikaer kom til landet via Hagenbeck dyrepark i Hamborg, som mistede alle informationer under 2. Verdenskrig. Der er dog meget, der tyder på, at vi i Danmark overvejende har sikaer fra ø-gruppen. Dels er vores sikaer relativt små, og dels har de ikke hybridiseret med kronstyr efter fredelig sameksistens i mere end 100 år. Det kan dels skyldes størrelsesforskellen – store, danske kronstyr og små sikaer – dels at de danske arter af sika har et forskelligt kromosomantal i forhold til kronvildtet, hvilket kan have afgørende indvirkning på muligheden for levedygtigt og fertilt afkom. Det er således særdeles påtrængende, at vores sikavildt undersøges genetisk, da dette kan være med til både at redde truede underarter, men også til at fjerne sikaens status fra invasiv til ikke-hjemme-hørende. ■

De danske sikaer er relativt små af krop og gevir, hvilket stærkt tyder på, at de tilhører en ø-art.

KONTINENTALE ARTER AF SIKA

De bestande af sikaer, som findes på fastlandet i Asien, udgøres af 7 underarter.

TEKST: TORBEN MØLLER-NIELSEN

FOTO: SANDRA STANDBRIDGE/SHUTTERSTOCK M.FL.

Man kan opdele underarterne af sika i to grupper: Ø-arterne og de kontinentale arter.

Et japansk studie fra 2025 har vist, at de to grupper tilhører to særskilte fylogenetiske arter, dvs. at deres gener er så forskellige, at man rettelig kan tale om to arter af sika, en ø-art og en kontinental art.

UNDERARTER

Der er ikke helt enighed om, hvor mange underarter af sika, der egentlig er. Hvis vi ser på kontinentalarterne, så har den tyske zoolog Trense i 1973 opgjort 3 kontinentale arter, mens den østrigske forsker H. Reuss i 1963 har opgjort 7 kontinentale arter, og forskerpanelet i EU fandt frem til 6 kontinentale arter i deres arbejde med sika som invasiv art.

TRENSE – 10 UNDERARTER I ALT, HERAF 3 KONTINENTALE

Cervus nippon manchuricus

Cervus nippon pseudaxis

Cervus nippon sichuanicus

REUSS – 14 UNDERARTER I ALT, HERAF 7 KONTINENTALE

Cervus nippon hortulorum

Cervus nippon grassianus

Cervus nippon kopschi

Cervus nippon mandarinus

Cervus nippon manchuricus

Cervus nippon pseudaxis

Cervus nippon sichuanicus

EU – 10 UNDERARTER I ALT, HERAF 6 KONTINENTALE

Cervus nippon grassianus

Cervus nippon kopschi

Cervus nippon mandarinus

Cervus nippon manschuricus

Cervus nippon pseudaxis

Cervus nippon sichuanicus

For de kontinentale underarter af sika gælder, at der i de tre opgørelser totalt er syv underarter, hvilket stemmer overens med Reuss' opgørelse og en art mere, end der var med i EU's betragtninger. De syv arter er:

Cervus nippon hortulorum

Cervus nippon grassianus

Cervus nippon kopschi

Cervus nippon mandarinus

Cervus nippon manchuricus

Cervus nippon pseudaxis

Cervus nippon sichuanicus

Cervus nippon grassianus og *Cervus nippon mandarinus* menes i dag at være uddøde. *Cervus nippon pseudaxis* er uddød på den frie vildtbane i Vietnam, men findes stadig i dyreparker og zoologiske haver.

FYSISKE KENDETEGN

Kontinental-arterne er kendetegnede ved at være relativt store dyr, både mht. vægt, størrelse og gevir. En sikahjort af kontinental-typen kan let veje over 120 kg og have en skulderhøjde på omkring 110 cm. Størrelsen på kontinentale arter af sika minder derfor meget om størrelsen på de relativt små kron dyr, som findes i Skotland og Irland.

Geviret på en moden hjort er en 8-ender, i sjældne tilfælde en 10-ender. Geviret hos de kontinentale arter minder mere om små kronhjortegevirer især for nogle af arterne i Østeuropa. Det

er ikke usædvanligt, at geviret bliver mere end 50 cm langt. En måde til at vurdere, om en død sika tilhører en af de kontinentale arter, er ved at måle næsebenet. Hvis næsebenet er mellem 8 og 12 cm, er der sandsynligvis tale om en kontinental art. Hvis næsebenets længde er over 12 cm, er der sandsynligvis tale om en hybrid mellem en sika og et kron dyr.

Kontinental-arterne har typisk 68 kromosom-par, hvilket er det samme som hos kronvildt.

HVOR FINDES KONTINENTAL-ARTERNE?

Da sika blev indført til Europa for over 100 år siden, havde man ikke fokus på hvillken underart det drejede sig om. Der er dog meget, der tyder på, at man i England overvejende har indført sikaer fra kontinental-gruppen. Dels er sikaer på de britiske øer relativt store i forhold til de danske sikaer, og dels har de hybridiseret med kron dyr i en sådan grad, at det efterhånden er ganske almindeligt at støde på en hybrid i det skotske og irske landskab. Det kan derfor give god mening, at man i de berørte områder sørger for at beskytte den originale kronvildtstamme. Det kan være ved afskydning af sika, hegninger eller fastholdelse af urørt genpulje ved udsætning af kronvildt på øer, hvilket allerede finder sted i Skotland. Der er også noget, der tyder på, at der visse steder i det østlige kontinentale Europa er udsat kontinental-arter af sika, som kan risikere at hybridisere med kronvildt. ■

Kontinental-arterne som denne *Cervus nippon manchuricus* har en betragtelig størrelse og er et eftertragtet jagtobjekt.

SIKA ER ERKLÆRET INVASIV I DANMARK

Men er det en politisk vurdering, som mest af alt handler om jagtmodstand?

TEKST: TORBEN MØLLER-NIELSEN

FOTO: DCE, SERGEY BOND OG

VALERIYA_CHISTYAKOVA/SHUTTERSTOCK

Sika, *Cervus nippon*, er blevet erklæret invasiv i Danmark og skal derfor udryddes. Sika har været i Danmark i over 100 år og har aldrig gjort det store væsen af sig. Det er faktisk de færreste, der har set en sika på den frie vildtbane og med god grund, da bestanden i hele Danmark officielt vurderes til kun at bestå af måske 1.000-2.000 individer. I 2024 blev der nedlagt cirka 600 sikaer, og derfor er et realistisk bud på en bestandsstørrelse nærmere ca. 3.000 individer.

DEN DANSKE BEGRUNDELSE

Den danske begrundelse for at erklære sika invasiv kan findes på hjemmesiden for Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV). Det første, der springer i øjnene, er kildehenvisningerne, altså det faglige grundlag for vurderingen. Dem er der 12 af, hvoraf de tre er danske, men de forholder sig ikke til de tre punkter, som er de væsentligste årsager til, at sika erklæres invasiv. De tre danske kilder handler nemlig om vildtudbytte, bestandsstørrelse og trafikuheld med større vilde dyr. Resten af kilderne er fra udlandet, primært England, som i parentes bemærket IKKE er medlem af EU og er det land med de største problemer med hybridisering mellem sika og kronstyr.

I vurderingen af sika i Danmark forlader man sig altså på en problematik fra et ikke-EU land, som har en kronvildtstamme, der er noget mindre end den danske, og med underarter af sika, som sandsynligvis ikke er de samme som underarten i Danmark, og som er større og har samme kromosomantal som kronvildtet.

6 POINT OG DEN ER INVASIV

Der benyttes en skala fra 0-3 på seks parametre, som er spredningspotentiale, levestedets bevarings- og naturværdi, påvirkningen på hjemmehørende arter, påvirkning på økosystemfunktioner, økonomiske effekter og helbredseffekter. Det er dog kun de første 4 parametre, som tæller. Hvis en art scorer minimum 3 på de første to parametre og minimum 3 på de næste to, erklæres den invasiv. Sika scorer hhv. 3 og 2 point i de første to parametre, og hhv. 3 og 1 point i de næste to parametre, altså hhv. 5 og 4 point.

BEGRUNDELSEN FOR DE FØRSTE TO PARAMETRE:

1. Spredningspotentiale: 3 (høj).

Spredningspotentialet for sika er vurderet som højt ud fra forsigtighedsprincippet og erfaringer fra udlandet. I Storbritannien ekspanderer sika bestande med 3-5 km om året, og den vurderes til at have et højt reproduktionspotentiale. Enkeltindivider kan etablere sig mere end 50 km fra deres opvækstområde. I Danmark vurderes de vildtlevende bestande af sika kun at være begrænset af jagt og afhegninger af skove og naturområder. (Data: Sikker).

Kommentar: Man har IKKE undersøgt spredningen af sika i Danmark, men til gengæld nedlægges sika primært de steder, hvor den har været de sidste 100 år, dvs. især i Østjylland og enkelte steder på Sjælland. Spredningen af sika i Danmark er således meget forskellig fra spredningen i UK – nærmest ikke-eksisterende. Data er ikke sikker for Danmark.

En af begrundelserne for at erklære sika invasiv er, at man mener, de kan gøre skade på skovbundens fauna.

2. Levestedets bevarings- og naturværdi: 2 (middel)

Bevarings- og naturværdi for sikas levesteder er vurderet som middel. Sika lever primært i skovområder, men kan også findes i vådområder. Den trives særligt i områder med løvskov med tæt bundvegetation, men de findes også i nåleskov og på heder. (Data: Meget sikker).

Kommentar: Kort sagt, lever sika de fleste steder og er ikke særlig kritisk med sine biotopkrav. Der er ingen data, der påpeger, at danske sika ødelægger levestedet, tværtimod, så hvorfor den scorer 2 her, og data betegnes som meget sikker, må stå hen i det uvisse. ►

OPDATEREDE KRITERIA FOR INVASIVE ARTER

I skemaet er angivet hvilke krav, der stilles til scoren for de seks parametre, der benyttes ved vurderingen af ikke-hjemmehørende arter, for at en art betragtes som invasiv

Sprednings- potential	Levestedets bevarings- og naturværdi	Påvirkning på hjemmehø- rende arter	Påvirkning på økosystem- funktioner	Økonomiske effekter	Sundheds- effekter
≥ 1		≥ 1		Ingen krav	Ingen krav
Sum ≥3			Sum ≥3		

En art vurderes invasiv, hvis scoren for 'spredningspotentialet' og scoren for 'påvirkningen på hjemmehørende arter' er 1 eller mere. Desuden skal arten score 3 eller mere både på summen af scoren for 'spredningspotentialet' og 'levestedets bevarings- og naturværdi' og på summen af 'påvirkning på hjemmehørende arter' og 'påvirkning på økosystemfunktioner'. (Kilde: DCE)

BEGRUNDELSEN FOR DE NÆSTE TO PARAMETRE

3. Påvirkning af hjemmehørende arter: 3 (høj)

Påvirkning af hjemmehørende arter er ud fra forsigtighedsprincippet og erfaringer fra udlandet vurderet som høj, fordi sika kan krydse med kron-dyr. Afkommet efter krydsninger af krondyr og sika er fertilt, hvorved der sker en irreversibel indblanding af sika-gener i krondyrbestandene. Desuden kan sika fortrænge rådyr. Ved høje tætheder kan sikas nedgræsning af vegetationen i skovbunden få negative effekter på diversiteten eller tætheden af skovens fauna, f.eks. invertebratsamfund, småfugle, hasselmus og andre smågnavere. Hvor voldsom påvirkningen på de hjemmehørende arter er, afhænger af bestandstætheden af sika. (Data: Meget sikker).

Kommentar: Igen er der ingen data fra Danmark. Selvom vi har haft sika gående sammen med krondyr i over 100 år, er der ikke dokumenteret et eneste tilfælde af hybridisering. Hvordan man kan skrive, at nedgræsning af skovbund har negativ effekt på biodiversiteten, samtidig med at alle førende biologer sukker efter mere afgræsning af større græsarter, virker decideret selvmodsigende. At data er meget sikker, når der ikke er påvist hybrider efter 100 år i Danmark eller påvist skader på den danske fauna, er ganske uforståeligt.

4. Påvirkning af økosystemfunktioner: 1 (lav)

Sikas påvirkninger af økosystemfunktioner vurderes til lav ved de aktuelle tætheder i Danmark. Sikabestande kan opnå højere tætheder end krondyr. I områder med tætte bestande kan sikas nedgræsning af vegetationen få væsentlige negative effekter på den naturlige regeneration af skove. Dådyrs nedgræsning kan føre til ændrede interaktioner og dynamikker mellem skovens hjemmehørende arter, nedgræsningen kan forventes at medføre ændringer i bestøvning og frøspredning og i

levestandarderne for fugle, småpattedyr og skovlevende flagermus. Sika menes også at kunne forårsage øget erosion og forringe vandkvaliteten i vandløb og vådområder. (Data: Middel)

Kommentar: I denne parameter siger man faktisk det stik modsatte af den forrige parameter, altså at sikas påvirkning af økosystemfunktioner er lav. Bemærk dog også, at man pludselig skriver "Dådyrs nedgræsning kan føre...", hvilket tyder på, at man blot har kopieret fra en vurdering af dådyr som invasiv art.

KONKLUSION

Hvis man havde set nærmere på udbredelsen af sika i Danmark gennem mere end 100 år, ville en realistisk score for parameter 1 være 1. Hvis sika skulle sprede sig med blot 3 km om året, ville den på nuværende tidspunkt efter 100 år være at finde overalt i Danmark. Det er den langtfra.

At parameter 2 giver en score på 2 er også uforståeligt. Der er ingen dokumenterede skader fra sika i de områder, hvor den lever, og slet ikke noget, som adskiller den fra vores hjemmehørende hjortearter. Denne parameter burde ikke have en score højere end 1.

Hvis man havde haft en konsistent vurdering af parameter 3 og 4, hvor man dels havde taget højde for, at der ikke er dokumenterede tilfælde af hybrider efter mere end 100 år, og dels at sikas påvirkning på parameter 4 lige så vel kunne score 0, var vi også her landet på hhv. en score på 1 og 1.

Hvis man i stedet for udelukkende at bruge data fra UK havde set på, hvad vi har af erfaringer med sika i Danmark gennem mere end 100 år, var sika ikke blevet erklæret invasiv.

Den nuværende vurdering som er baseret på et særdeles mangelfuldt nationalt datagrundlag kan kun betragtes som et politisk bestillingsarbejde fra jagtmodstanderes side, selvom det kun er 3 promille af de danske jægere, som nedlægger sika. ■

En meget stor del af de danske sikaer er under hegn og udgør derfor ingen trussel mod hverken flora eller fauna.

SIKAENS HISTORIE I DANMARK

TEKST: TORBEN MØLLER-NIELSEN. FOTO: PREBEN HENRICHSEN

Sika fra
Jægersborg
Dyrehave.

Den første danske sika blev udsat på Svenstrup Gods allerede i november 1891, det var en sikahind fra Københavns Zoologiske Have, og i 1893 blev der udsat en sikahjort – også fra Zoo. I 1900 blev der yderligere udsat en hjort og en hind på Svenstrup, men disse var importeret fra Sverige. Disse dyr var formentlig af stammen *Cervus nippon nippon*.

Fra 1903 til 1948 blev der nedlagt 425 sikaer i den lille dyrehave på Svenstrup, og ikke færre end 99 levende sikaer blev solgt til andre danske lokaliteter. I tiden fra 1900 til 1976 blev der således udsat sika ikke mindre end 46 forskellige steder i Danmark.

Den første fritstående bestand, hvor dyrene altså ikke er under hegn, blev etableret ved Frijsenborg Gods allerede i 1905. Desværre er der ingen information om, hvorfra disse dyr kom, eller hvilken underart der var tale om. Man mener dog, at de sandsynligvis er kommet fra Hagenbeck dyrepark i Hamborg, og at bestanden senere er blevet suppleret med sikaer fra Svenstrup. I 1924 regnede man med, at der på Frijsenborg fandtes ikke mindre end 500 stk. dväldt, 350 stk. kron-

vildt og 150 stk. sika. Frijsenborg regnes derfor som et af knudepunkterne for den danske bestand af sika i Jylland. På Sjælland var det især udsætningen af sika på Knuthenborg Gods, der fik betydning. I 1909 blev der her udsat sikaer i dyrehaven. Disse dyr kom fra Hagenbeck dyrepark i Hamborg. Man har ikke nogen fortegnelse over, hvilken underart der var tale om, men tyske studier har vist, at det sandsynligvis også var *Cervus nippon nippon*. Knuthenborg Gods blev, sammen med Svenstrup Gods, leverandør af sikaer til andre lokaliteter i Danmark. Bestanden af sika i Jægersborg Dyrehave, som blev etableret i 1913, stammer således af dyr fra Svenstrup og Knuthenborg. Også Katholm Gods ved Grenå er værd at nævne. Bestanden blev etableret i 1918 med en hjort og to hinder fra Svenstrup og er i dag en af landets største bestande af sikaer.

Stort set alle bestande på den frie vildtbane i Danmark er opstået ved udsætning, eller ved at dyrene er brudt ud af dyrehaver. Kun i to tilfælde (Mejlgaard og Ormstrup-Tange) ser det ud til, at der er etableret bestande via indvandring. ■

Kilde: SIKAVILDTET (*Cervus nippon*) I
DANMARK, Egon Bennetsen, meddelelse nr. 130
fra Vildtbiologisk Station.

SJÆLDEN UNDERART KAN GÅ TABT, HVIS SIKAEER BORTSKYDES I DANMARK

Formosa sikaen, som uddøde i fri natur i sit hjemland, findes måske i danske bestande, derfor bør man teste, før man bortskyder dem.

TEKST: TORBEN MØLLER-NIELSEN. FOTO: KU, HENRIK HEROLD, THOMAS BÜLOW, SAMT ERNI/SHUTTERSTOCK

En sika er ikke bare en sika. Der findes en hel del underarter, som er forskellige rent fysisk og genetisk. Og nogle af disse arter, bl.a. Formosa sika, *Cervus nippon taiouanus*, har været udryddet i det fri i deres oprindelsesland og har kun overlevet som underart på grund af eksemplarer i dyrehaver og zoologiske haver.

EN SJÆLDEN UNDERART

Seniorforsker og evolutionsbiolog ved Københavns Universitet, Mikkel H.S. Sinding udtaler, at vi i Danmark faktisk risikerer at udrydde sjældne underarter som Formosa sikaen, hvis man går i gang med at nedskyde sikaer i dyrehaver og dyreparker rundt omkring i landet, uden at have undersøgt, hvilken underart af sika der er tale om.

FORSKEL I KROMOSOMANTAL

Og til informationerne om, at der er forskel på kromosom-antallet mellem fastlands sikaer og ø sikaer, siger Mikkel Sinding, at der kan man faktisk begynde at tale om, at der er to forskellige arter. Og det kan betyde, at de danske underarter af sika måske slet ikke kan hybridisere med kronvildt, hvis de for eksempel tilhører underarter Formosa sika.

INGEN PROBLEMER I DANMARK

Seniorforsker Mikkel Sinding opfordrer derfor de danske myndigheder til først at undersøge, hvad det er for en type sika, der findes forskellige steder i Danmark, inden man begynder en nedskydning, som kan være med til at udrydde en truet art. I det hele taget er udryddelsen af sika i Danmark jo ikke noget, der haster, eftersom arten har været i landet i 125 år uden at have skabt problemer med hverken vildtskader eller hybridisering med kronvildt.

FORTILFÆLDE FRA ENGLAND

Måske er det samme historie som med Père David hjorten, som blev udryddet i sit hjemland Kina, men alligevel har overlevet på grund af bestande i Europa og især England. Det ville være sørgeligt, hvis vi uforvarende kom til at udrydde sjældne underarter af sika på grund af manglende viden om arten i Danmark. ■

Seniorforsker og evolutionsbiolog ved Københavns Universitet Mikkel Sinding.

Direktør Henrik Herold Randers Regnskov med sika nedlagt i det jyske.

Her ses Benny og Thomas Bülow med sika (*Cervus nippon manchuricus*) nedlagt i Ukraine. - bemærk hvor stor den er i forhold til de danske sikaer.

Her ses Thomas Bulow med sika nedlagt i Tjekkiet.

HYBRIDER MELLEM SIKA- OG KRONVILDT

De fleste skotske godser på Vestlandet ser ikke hybriddyr
som et problem, men som en kendsgerning.

TEKST: JACOB LUNDGAARD

Henrik Mortensen stod i den silende regn og betragtede en usædvanlig stor otte-ender sikahjort gennem sin håndkikkert. Regnvejr er mere reglen end undtagelsen på den skotske vestkyst, hvor der falder 2.500 mm regn om året. Til sammenligning falder der kun ca. 700 mm i den østlige del af Skotland – rundt regnet det samme som i Danmark. Den megen regn bevirker, at alle mineraler og alt det, der skulle give næringsholdigt græs til dyrene, ganske enkelt bliver skyllet ud af jorden. Tilbage er kun grundlag for noget stridt græs, som alt andet lige må betegnes som en tynd kop te rent madmæssigt.

Sikahjorten gik fredsommeligt og essede af det stride græs og opdagede aldrig, hvad der ramte den midt på bladet. Hjorten faldt for en god kugle, og en nærmere undersøgelse af dyret bragte flere forhold for dagen, som endte i konklusionen, at der ikke var tale om en ”ren” sikahjort, men en hybrid mellem en sika og et stykke kronvildt.

Henrik Mortensen tilbragte i sin ungdom 3½ år som stalker i Skotland og har nogle interessante betragtninger i forhold til det EU-direktiv, som har gjort, at sikaen er blevet erklæret invasiv og uønsket i hele EU. Han starter sin beretning:

DÅRLIG MAD GIVER SMÅ DYR

Den helt afgørende faktor for forskellen på sika- og kronvildts størrelse i forskellige egne af Skotland er mængden af næringsholdig føde.

Som nævnt er vestkysten kendetegnet ved generelt dårlig fødekvalitet. Det afspejler sig i vægten på dyrene. En almindelig kronhjort vejer således kun ca. 90 kg, og en sikahjort omkring 50 kg.

Når det tages i betragtning, at kronhinderne vejer omtrent det samme som en sikahjort, er det nærliggende at forestille sig, at en sikahjort meget vel kan kurtisere en kronhind. Specielt når det tages i betragtning, at den underart af sika, som lever de fleste steder i Storbritannien, rent faktisk er i stand til at parre sig med og få afkom med kronvildtet.

Faktum er, at der indimellem sker parringer mellem en sikahjort og en kronhind, som frembringer hybrider, hvor hjortene qua generne fra kronvildtet bliver større end deres ”rene” artsfæller. En hybrid-sikahjort vejer normalt mellem 60 og 70 kg, hvilket visuelt gør den nemt genkendelig, fordi den er markant større end en almindelig sikahjort.

Det er mindre kendt, at den størrelsesmæssigt meget større kronhjort parrer sig med en sikahind, som vejer lige godt en tredjedel af kronhjorten, selvom muligheden naturligvis foreligger.

Det pudsige er, at der i den østlige del af Skotland yderst sjældent og mange steder aldrig forekommer parringer mellem sika- og kronvildt, også selvom det er muligt.

Årsagen er givet, at dyrene størrelsesmæssigt ikke passer sammen, fordi en kronhind på østkysten ikke bare er større, men væsentligt større end en ”ren” sikahjort. Af naturlige årsager vil den aldrig falde for en ”splejs”, hvis den kan finde bedre gener til sit afkom hos en rigtig kronhjort med den rigtige størrelse. Man skal huske på, at det er hinderne alene, der beslutter sig for, hvem de vil parre sig med. Falder hjorten ikke i smag, er det som i H. C. Andersens ”Klodshans”, hvor bejlerne på stribe bliver vraget af prinsessen med et: ”Dur ikke”.

BRUNSTSKRIG OG HÅRLAG ER SÆREGENT

Henrik fortsætter: Som stalker er man ude i terrænet hver dag året rundt, og det giver et indblik i naturens forunderligheder.

Den første gang, jeg stiftede bekendtskab med en brunstig hybridsikahjort, fik jeg nærmest et chok.

Blandingen mellem et fløjt fra en brunstig sika-hjort og brølet fra en ditto kronhjort er skræmmende første gang, man hører det. Det lyder som et menneskeskrig fra en person, som er i yderste nød.

Til gengæld opstår der aldrig tvivl om, at man står over for en hybrid.

Det samme gør sig gældende, når man ser nærmere på en nedlagt hybrid, hvor hårlaget i væsentlig grad adskiller sig fra de rene eksemplarer af både kron- og sikavildt. Hybridene arver så at sige lidt fra både den ene og den anden art, så de i de fleste tilfælde har kort, sort underpels (fra sikaen) mixet med lange røde hår fra (krondyret).

En sidste lille ting, der peger på en markant forskel, er placeringen af øjensprossen hos en hybridhjort, som sidder højere på stangen end hos den almindelige sika-hjort.

ET IKKE EKSISTERENDE PROBLEM

Det er til stor undren for Henrik Mortensen, at EU har besluttet at gøre sikaen invasiv og dermed uønsket i hele EU. Men det er for intet at regne mod den undren, han har over, at den danske stat fuldstændig bevidstløst følger et EU-direktiv, som ikke giver mening overhovedet.

Sikaen er pr. definition ikke et problem i den danske natur, fordi sika- og kronvildt aldrig har og heller ikke vil komme til at parre sig i fremtiden. Så hele tiltaget fra statens side er ekstremt begrædeligt.

Paradokset bliver så meget mere udtalt, når det tages i betragtning, at sika- og kronvildt kan parre sig på den skotske vestkyst, men her bliver dette faktum ikke anset som et problem blandt de godsejere, hvor tingene sker. Her er man glade for at have muligheden for at jage både sikavildt og krondyr – så det faktum, at der fra tid til anden dukker en hybrid op, er blot en konstaterbar kendsgerning. De godser, som ikke ønsker hybrider i bestanden, bortskyder de uønskede individer.

I ligningen skal medtages, at øerne ud for Skotlands vestkyst ikke har en bestand af sika, men alene huser rene krondyrstammer, som blandt andet flyttes til fastlandet, når der skal oprettes nye populationer, eller hvor der ønskes en form for blodfornyelse. Der er med andre ord ingen fare for, at genmaterialet fra skotsk kronvildt forsvinder, blot fordi der også er fritstående sika på Vestlandet.

Efter Henriks opfattelse burde Danmark have nedlagt veto mod forslaget, da det var til behandling i EU, fordi det efterlader hele Europa fattigere, hvis det føres ud i livet.

Han afslutter med at konstatere, at det helt paradoksale er, at Storbritannien, som ikke længere er med i EU, så vidt vides ikke har planer om at indføre noget tilsvarende som i EU til trods for, at det er her, hybriderne findes. Men som anført anses de ikke som et problem, der skal forfølges, så alle sikaer skal bortskydes. ■

EU - MAKVÆRK

EU har ikke lagt vægt på de danske forhold,
inden de trykkede på udryddelsesknappen
for sika i hele Europa.

TEKST: HENNING OLSEN, PRÆSIDENT SCI DENMARK
FOTO: TORBEN MØLLER-NIELSEN OG PAVLO LYS/SHUTTERSTOC

Den danske afdeling af den internationale jæger-organisation Safari Club International er rystet over, at SIKA vildtet er optaget på EU's seneste invasivliste.

At denne invasivliste er hængt op på en såkaldt EU-forordning uden hensyntagen til nationale forhold, gør ikke sagen nemmere for Danmark.

En af de væsentligste årsager til, at SIKA vildtet er optaget på EU invasivlisten, er risikoen for hybridisering mellem SIKA og KRONVILDT, men i de over 100 år, hvor SIKA har befundet sig i Danmark, er der aldrig forekommet hybridisering.

Til gengæld er dette tilfældet i en del andre EU-lande, herunder Tjekkiet, Polen, Irland samt i stor udstrækning i Skotland (ikke medlem af EU).

Sagen har været undervejs i en EU-arbejdsgruppe i over fire år, men åbenbart er det ikke lykkedes Danmarks Jægerforbunds paraplyorganisation FACE at afværge en udryddelse af SIKA vildtet i Danmark.

FORSKELLIGT KROMOSOMANTAL

Og hvorfor har vi så ikke set hybridisering med KRONVILDT i Danmark? Ganske enkelt fordi **den danske bestand af SIKA ikke har samme kromosomantal som KRONVILDT, hvorfor en parring mellem de to vildtarter ikke har medført levedygtigt afkom.**

Dette faktum har været bekendt i flere år, men åbenbart har ingen danske myndigheder brugt dette argument over for EU's arbejdsudvalg, eller også har udvalget brugt det velkendte EU-kneb "forsigtighedsprincippet" for dermed at undvige videnskabelige undersøgelser af de underarter, som findes blandt SIKA vildtet.

"FORSIGTIGHEDSKNAPPEN"

I stedet for at trykke på "forsigtighedsknappen" og beordre alt SIKA vildt aflivet i hele EU, kunne man måske havde behandlet sagen som et EU-direktiv med tilhørende muligheder for nationale særregler.

Men det kræver selvfølgelig, at nogen havde gjort opmærksom på forholdet, og ret beset burde FACE have taget action. Vi har rettet henvendelse til FACE i sagen, men har desværre ikke fået noget svar.

BEGRÆNSEDE MULIGHEDER

I den nuværende situation er der således meget begrænsede muligheder for at undgå en total aflivning af SIKA vildtet, idet der kun er to ret så udfordrende muligheder jr. IAS Regulations – oversat fra engelsk:

Artikel 9: Medlemsstaterne kan i særlige tilfælde udstede tilladelser, der tillader virksomheder at udføre aktiviteter, der normalt er begrænsede, af hensyn til tvingende samfundsinteresser, herunder sociale eller økonomiske hensyn. Disse tilladelser skal godkendes af Europa-Kommissionen.

Artikel 8: Uanset restriktionerne (som er fastsat i artikel 7, stk. 1, litra a), b), c), d), f) og g), og med forbehold af artikel 8, stk. 2), etablerer medlemsstaterne et tilladelsessystem, der tillader virksomheder at udføre forskning i eller ex situ-bevaring af invasive ikke-hjemmehørende arter af EU-relevant betydning

VORES HOLDNING

SCI's generelle holdning til udryddelse af dyreliv er:

SCI modsætter sig generelt udryddelse af dyreliv, medmindre der er specifikke grunde til det. Hvis sikahjorte længe har været i landskabet og ikke skader hjemmehørende dyreliv/vegetation, kan SCI ikke støtte nogen bestræbelser på at udrydde dem. Dette er i øvrigt i overensstemmelse med SCI's generelle politiske holdninger til arter som tahr i New Zealand og hjorte på Catalina Island.

STØT BORGERFORSLAGET

SCI Danmark anbefaler samtlige jægere i Danmark at underskrive det udsendte borgerforslag og samtidig opfordres Danmarks Jægerforbund via FACE til at indbringe sagen for EU's ombudsmand, idet der absolut ingen årsag er til at aflive en vildtart, som altid har bidraget til biodiversiteten i det danske landskab. ■

Henning Olsen

Præsident for SCI i Danmark og aktiv i Brahetrolleborg Gamefair Styregruppen. Tidligere medejer og direktør i Buhls Jagtrejser, og ansvarlig for salg af rifler til de danske skytter hos Schultz & Larsen Geværfabrik og aktiv sportsskytte på det danske landshold.

FRA TROFÆ TIL FORVALTNING

Er det de rigtige, der fælder dommen over sikaen?

TEKST: LARS CHR. PRYTZ FORMAND NORDISK SAFARI KLUB.

Sikaens status som invasiv i Europa udfordrer jagtens selvforståelse. Hvis vi vil beskytte naturen – og jagtens fremtid – kræver det handlekraft, faglighed og en fælles retning. Det vil Nordisk Safari Klub.

NORDISK SAFARI KLUBS POSITION

- Vi tager klart afstand fra klassificeringen af sika som invasiv i EU.
- Vi arbejder for, at beslutningen revurderes på et solidt fagligt grundlag.
- Vi vil undgå en glidebane, hvor de næste ofre kunne være dåvildt og fasan.

ANSVAR OG FORVALTNING FREM FOR UDRYDDELSE

Det er mennesker, der har bragt sika til Europa for over 100 år siden. Derfor har vi også et ansvar for at forvalte – og ikke udrydde – sikaen. En ansvarlig regulering, der hvor sika udgør et dokumenteret problem, kan beskytte både naturen og jagtens legitimitet. Men når en art klassificeres som invasiv uden tilstrækkelig fagligt grundlag, har systemet svigtet.

FAGLIGHED FØRST – FØR BESLUTNING

FACE repræsenterer jægere i 37 lande og arbejder for bæredygtig jagt og forvaltning. Netop derfor burde der tidligt i processen have været leveret veldokumenterede fakta og stillet kritiske spørgsmål til sammensætningen af den arbejdsgruppe, der indstillede sika som invasiv i EU. Hvis de, der

skal repræsentere vildt og jagt i de forskellige europæiske lande, ikke har leveret tilstrækkeligt faktuel viden, som har kunnet kvalificere arbejdet med sika i EU, så træffes der forkerte beslutninger på et tyndt, fagligt grundlag. I Danmark er vi repræsenteret via Danmarks Jægerforbund.

ET EUROPÆISK PROBLEM – MEN ER LØSNINGEN PROPORTIONAL?

Særligt Irland og Storbritannien (der i øvrigt ikke længere er medlem af EU) rapporterer udfordringer med Sika. At det skal føre til en de facto udryddelsesstrategi for hele Europa er en overreaktion, hvis grundlaget er fagligt spinkelt. Lad os lære af fejlene fra især Skotland – og sikre en fagligt forsvarlig forvaltning, der bevarer sikaen.

MORALSK VURDERING

At kalde en art invasiv bør være ikke en moralsk dom, men bør være en konkret vurdering af påvirkningen på økosystemet. Den vurdering skal være solid.

SAMARBEJDE OM NATUREN

Forhandlinger om vildtets og jagtens fremtid bør inddrage os jægere, der har kærligheden til jagten, vildtet og naturen, og som bruger enorme ressourcer på at forvalte naturen og jagtens fremtid. Vi har en viden om den virkelige verden, som burde være obligatorisk i enhver diskussion om naturens fremtidige forvaltning.

Og lad os fortælle den brede offentlighed, hvad vi gør – og hvorfor. Gennemsigtighed skaber tillid. ■

Lars Chr. Prytz er formand for Nordisk Safari Klub (NSK) hvor han har været medlem siden 2009. Han har drevet landbrug og har i dag en række bestyrelsesposter i diverse interesseorganisation samt det private erhvervsliv. Lars Chr. Prytz er inkarneret jæger i både ind- og udland og ikke mindst naturbevarelsen er et kardinalpunkt for ham.

SIKA ERKLÆRET INVASIV I EU

Et politisk venstrehåndsarbejde
og hvem stod bag?

TEKST: TORBEN MØLLER-NIELSEN

Sika blev erklæret invasiv af EU i august 2025 efter 3-4 års arbejde. Denne beslutning har ret stor betydning, ikke mindst for Danmark som har en tendens til at over-implementere EU regler på naturområdet. Det er interessant at se på, hvem der egentlig var i arbejdsgruppen i EU. Den bestod af en person fra Italien, to fra Belgien og to fra UK (som jo ikke er medlem af EU!).

Man må gå ud fra, at disse forskere er velrenommerede og ved, hvad de har med at gøre. Alligevel kan det undre, at man vælger to deltagere fra Belgien, hvor man kun har haft sika i cirka 10 år, kun sporadisk observerer dem, og hvor bestanden i 2022 mentes at være på 20-30 individer. Belgien kan altså næppe betegnes som et hotspot for sika. At man også vælger at citere et belgisk studie (som det eneste citerede studie) kan vel nærmest betegnes som videnskabelig "cherry-picking", altså at man nøje udvælger de studier, som understøtter et på forhånd udvalgt resultat.

BELGISKE GÆTTERIER

Det oversatte citat lyder således:

"Det er meget sandsynligt, at etableringen af sika i Belgien vil medføre en stigning i hjortevildtets biomasse og tæthed pr. hektar, hvilket vil have en stærk negativ indvirkning på den hjemmehørende vegetation som følge af overgræsning, især på sur bund. Det vil endvidere kunne forårsage en

lokal tilbagegang for hjemmehørende hjortearter, fremme sygdomsoverførsel til vilde klovdyr og medføre omfattende hybridisering med kronvildt. I tilfælde af voldsom bestandsvækst forventes der desuden at ske en lokal forringelse af økosystemernes bevaringsstatus (ændring af vegetation, hæmning af træernes foryngelse, jordstruktur m.m.)."

ET OVERFLADISK ARBEJDE

Man kunne have håbet på, at man fra EU's side havde set nærmere på nogle af de lande, som har haft sika sammen med kronvildt i over 100 år, eksempelvis Danmark, og havde desuden lavet en undersøgelse af, hvorfor sika hybridiserer med kronvildt i nogle områder og ikke i andre. Det ville i den sammenhæng have været på sin plads at finde ud af, hvilke underarter af sika, der er i de forskellige lande, og om de pågældende underarter overhovedet ville kunne hybridisere med kronvildt og få levedygtigt og fertilt afkom.

DØDSDOM FOR DANSKE SIKAE

I stedet har EU, efter min mening, malet fanden på væggen og udråbt sikaen til et skadedyr, som kan gøre ubodelig skade på både flora og fauna – uden at skele til erfaringerne fra lande, som har haft sika uden problemer i 100 år mere end f.eks. Belgien. I stedet for at udstede en dødsdom over samtlige sika bestande i hele Europa, burde EU have ladet det være op til de enkelte lande at vurdere sikkerhedsrisikoen for hybridisering med lokalt kronvildt, således at blandt andet Danmark vil gå en fremtid i møde uden sika, når de sidste individer er uddøde på grund af alderdom om 10-15 år. ■

Kilde: Risk assessment template developed under the "Study on Invasive Alien Species – Development of risk assessments to tackle priority species and enhance prevention" Contract No 07.0202/2020/834529/ETU/ENV.D.21

SIKA er ikke et problem på Katholm Gods – tværtimod

Et vægtigt argument for at erklære sika invasiv er, at den skader natur og afgrøder og konkurrerer med hjemmehørende arter – men sådan er virkeligheden bare ikke. Skovens ”sorte ninja” har været en skattet vildtart på Katholm Gods i mere end 100 år og har ikke påvirket hverken flora eller fauna negativt.

TEKST: JACOB LUNDGAARD. FOTO: KATHOLM GODS

Nikolaj Klein var ved at få morgenkaffen galt i halsen, da han hørte, at alt sikavildt i Danmark på baggrund af et EU-direktiv er erklæret invasivt og uønsket i hele EU og dermed også i den danske natur.

Fra centralt hold er initiativet begrundet med, at kron- og sikavildt efter det oplyste kan parre sig, og at der derfor kan opstå hybridbestande. Der er desuden peget på, at sikavildt skulle konkurrere om føden med de naturligt hjemmehørende hjortearter i Danmark.

Det blev ikke bedre af, at der samtidigt kom en opfordring til alle jægere i hele landet om at deltage i processen, så sikaen kan blive fjernet fra landkortet så hurtigt som muligt. Som invasiv art må den skydes hele året.

Kleins forfærdelse hænger sammen med, at han er indehaver af Katholm Gods på 1.170 hektar, heraf 450 hektar landbrug. Godset ligger i den østlige del af Djursland og har haft en fritstående stamme af sikavildt i mere end 100 år. Godset huser en samlet bestand af sikaer på estimeret over

500 stk. og er sammen med Frijsenborg Gods ved Hammel blandt de habitater, som bliver nævnt først, når man taler om fritstående sikavildt herhjemme.

INGEN HYBRIDBESTAND

I Nikolaj Kleins øjne er det komplet absurd overhovedet at nævne risikoen for, at der skulle kunne opstå en hybridbestand på Katholm. Årsagen er simpel; der findes ikke kronvildt på godset. Så det er ikke praktisk muligt, at de to arter skulle komme så tæt på hinanden, at ”sød musik” kan opstå.

Det er samtidigt Kleins opfattelse, at det ikke giver mening overhovedet at diskutere hybridbestande i Danmark, fordi der til dato ikke er registreret et eneste dokumenteret eksempel på, at kron- og sikavildt har parret sig og fået afkom her i landet. Klein peger på, at det nok ville være sket på Frijsenborg, hvor kron- og sikavildt har levet side om side i rigtig mange år eller for den sags skyld i en af de mange dyreparker rundt om i landet, hvor de to arter lever tæt sammen på begrænsede arealer.

SIKAVILDT ER SKY

På Katholm er sikaen en skattet vildtart af mange årsager, og det har den været gennem alle årene, hvor den har været fritstående på godsets arealer.

For det første er den kendt som en ekstremt sky vildtart, der er udfordrende at jage. Det har således været til glæde for rigtig mange jægere gennem mere end 100 år at få muligheden for at jage skovens "sorte ninja" på Katholm.

Hvis arten pludselig ikke længere var at finde på godset, vil der efter Nikolaj Kleins opfattelse opstå et tomrum rent jagtmæssigt, som vil være nærmest umulig at erstatte, fordi sikaen er en del af Katholms DNA.

For det andet er sikaen – i lighed med råvildtet – kendetegnet ved, at den hverken forårsager skader på beplantningerne i skoven eller markafgrøder. Til forskel fra kronvildt skræller sikavildt ikke bark af skovens træer eller roder rundt ude på markerne med skader til følge.

Endvidere er sikaen – som råvildtet – feinschmeckere, som møjsommeligt udvælger sig lige præcis den plantedel eller det blad, som ser mest lækkert ud. De er forsigtige spisere, og gør det gerne i det skjulte, hvor de ikke volder skade på nogen måde.

Fredelig sameksistens med de øvrige hjortearter er også kodeordet for sikaen. Hjortene er kun på markerne under brunsten, og der er rivaliseringen som bekendt kun inden for samme art.

Ud over det rent jagtlige vil Nikolaj Klein også gerne påpege det skammelige i, at det almindelige skovpublikum vil blive frataget muligheden for at stifte bekendtskab med sikaen, hvis den bliver bortskudt. På Katholm kommer skovgæster med det specifikke mål at spotte efter en sika, alene fordi det er en udfordring bare at få øje på den.

Sidst, men ikke mindst, vil det set med Nikolaj Kleins øjne være en økonomisk bet af rang, hvis sikavildtet bliver fjernet fra godsets arealer, og man skal til at leje jagten ud til jagtkonsortierne uden adgang til at skyde det attråede sikavildt. Det vil alt andet lige betyde, at Katholms samlede driftsøkonomi vil blive påvirket i negativ retning.

INGEN TVANG

I sagens natur er Nikolaj Klein glad for, at opfordringen til at skyde alt sikavildt i sidste ende er en opfordring. Som med al anden jagt på invasive arter er det op til den enkelte jæger eller lodsejer at tage stilling til, om man vil skyde eller ej.

Så længe der ikke er et decideret lovkrav til, at bortskydningen skal gennemføres, henstiller Klein til, at man tøver en kende. Det skal ske ud fra erkendelsen om, der overhovedet er et problem, eller om hele set-uppet alene er opstået som følge af en misforståelse i det politiske apparat i EU, som i øvrigt ses hovedsageligt at være udløst af et land, der ikke længere er medlem af systemet.

Indtil videre kommer sikavildtet til at leve videre på Katholm, som det har gjort i mere end 100

Sikaer gør ikke meget væsen af sig, men bevæger sig uset i skoven. Deraf kælenavnet Skoven Ninja.

år. Bestanden vil fortsat blive beskudt selektivt, så den også i fremtiden vil forblive sund og stærk til glæde for kommende generationer.

Nikolaj Kleins filosofi er, at så længe sikavildtet lever i harmoni med den øvrige natur, og er til glæde for både jægere og skovgæster, vil der ikke blive ændret på konceptet. Det sker først den dag, hvor der ligger en hug og stikfast dokumentation for, at sikavildtet udgør en fare for den øvrige fauna. Det kan ikke siges at være tilfældet i forbindelse med det aktuelle tiltag.

JAGTETIK

Afslutningsvis fremhæver Klein, at jagtetik er helt centralt for godset også i relation de jagtlejere, som tilbydes jagt. Såfremt en jagtlejer ikke efterlever det jagtetiske regelsæt, ønskes vedkommende ikke som lejer. Tanken om rovdrift på sikavildt, herunder afskydning af hinder med ufødte kalve eller kalve, der efterlades uden en moder og risikerer at dø af sult, er dybt usmagelig. "Det er forhåbningen, at den brede befolkning og alle, der værner om naturens mangfoldighed, får øjnene op for den morbiditet og manglende dokumentation, der kendetegner den beslutning, som EU har pålagt Danmark." afslutter Nikolaj Klein. ■

Nikolaj Klein begræder EU-beslutningen, og håber at fornuften sejrer, så der forsat kan være Sikaer i de danske skove, som de har været de sidste 100 år.

INVASIVE TANKER

Skyder EU's forordninger om
invasive arter over målet?

TEKST OG FOTO: HENRIK HEROLD, DIREKTØR RANDERS REGNSKOV

Den vilde natur er under et massivt pres både globalt og i Danmark, hvor intakte økosystemer med store græssere og rovdyr hører fortiden til – indtil videre i hvert fald. Der er et pænt stykke vej at gå, før Danmark kan spejle sig i de indsatser, der gøres i lande, der er langt mindre velhavende, men som skal håndtere sameksistens med dyrearter som elefanter og tigere eller beskytte regnskove, der potentielt kunne udnyttes til tømmer eller give adgang til ressourcer, der kunne være en øjeblikkelig saltvandsindsprøjtning i den ofte slunkne statskasse. Ikke desto mindre forventer vi, at man i Sydamerika, Asien og Afrika tager ansvar for naturen og afser både plads og ressourcer til at bevare intakte naturområder.

POLITISK BERØRINGSANGST

Selvom der lige nu er et historisk fokus på at udtage store arealer fra landbruget og etablere skovrejsning, kniber det stadig med at prioritere biodiversiteten. Store sammenhængende naturområder med en fri og naturlig dynamik og oprindeligt hjemmehørende arter ses stadig kun som et biprodukt til klimaagendaen og oplevelsesøkonomien. Årsagen er ikke bare begrænsede ressourcer, men måske også en politisk berørings-

angst, der gør, at de vigtigste indsatsområder står i skyggen af initiativer, der til tider har en mere symbolsk betydning for naturens tilstand i Danmark.

I EU har vi en fælles forordning om invasive arter. Arter på listen er forbundet med restriktioner, der som udgangspunkt gør det ulovligt at importere, sælge, holde, dyrke, anvende eller udsætte dem i naturen i hele EU. Det er så op til de enkelte stater at etablere overvågningsforanstaltninger, forebygge spredning og forestå nedkæmpelse af de udpegede arter. EU-listen suppleres i Danmark med en national liste over invasive arter med egne regler. Invasivlisten nyder relativ stor opmærksomhed, når vi skal passe på naturen i Danmark, men hvor stor en rolle spiller den egentlig for naturgenoprettelsen i Danmark?

SOLIDARISK SYMBOLPOLITIK

Der skal selvfølgelig ikke herske tvivl om, at der findes invasive arter, der gennem konkurrence skader vores hjemmehørende arter. Amerikansk mink, iberisk skovsnegl og bjørneklo er klassiske eksempler. Der findes imidlertid også en række arter på den danske invasivliste, der mere bærer præg af solidarisk symbolpolitik end en reel trussel mod dansk natur. EU er trods alt så stort, at der forekommer forskellige klimazoner og forskellige naturtyper, så ikke alle arter på invasivlisten er lige relevante i alle lande. F.eks. kan det virke som en gratis omgang, når man vil håndhæve et forbud mod den eksotiske næsebjørn fra Sydamerika, der næppe ville kunne etablere sig på vores breddegader, eller en californisk snogeart, der kun findes på en af de kanariske øer ud for Marokko og Vest-Sahara.

EU-listen indeholder således også arter, der ikke (endnu i hvert fald) er etableret i Danmark og måske heller aldrig vil blive det. Alligevel skal de danske myndigheder afsætte ressourcer til arter på EU's invasivliste, der ikke udgør en realistisk trussel i Danmark. Med begrænsede ressourcer til natur-

Henrik Herold er uddannet officer og har været ansat i forsvaret i 15 år. Han er idemanden bag Randers Regnskov, hvor han har beklædt direktørposten siden 1996. Randers Regnskov driver desuden stort naturbevaringsprojekt i junglen ved Bigai i Ecuador, hvor man foreløbig råder over mere end 5.000 hektar.

Det virker som symbolpolitik, når man erklærer arter, som kun findes på isolerede øer i Sydeuropa, for invasive i hele Europa.

bevaring bliver det på bekostning af de reelle problemarter, der rent faktisk gør skade på naturen.

Man burde i stedet koncentrere sig om de arter, der dokumenteret har gjort stor skade, men det er ikke nødvendigvis tilfældet.

NATIONALE SÆRINTERESSER

Aktuelt har EU lige tilføjet amerikansk mink til invasivlisten, hvilket skal medføre forbud mod avl og produktion i hele EU fra 2027, men Danmark stemte imod denne ændring, fordi minkbranchen stadig har en økonomisk interesse i Danmark, der nu vil søge EU-Kommissionen om en særordning, der tillader fortsat drift for eksisterende minkfarme på niveau med deres miljøgodkendelser.

Så når EU's biologiske vurderinger konflikter med nationale erhvervsinteresser, søger Danmark om dispensation fra invasivlisten, på trods af at undslupne amerikanske mink er en dokumenteret trussel mod dyrelivet i vores vådområder og konkurrerer med vores hjemmehørende rovdyr.

Hertil kommer så de mange potentielt invasive pryddplanter, der er tilgængelige i planteskoler og de – om ikke ligefrem invasive – så i hvert fald ikke hjemmehørende træarter, der nu flittigt plantes i klimaskove, uagtet at de ikke gavner en rig fauna af hjemmehørende insekter og svampe, samtidig med at de står i vejen for spredning af hjemmehørende træarter.

Måske skulle man fokusere mere på at genindføre og udbrede de dyre- og plantearter, der faktisk hører til i – og gavner – vores økosystemer, men som vi helst, eller slet ikke giver plads til. Ulven fylder snart lige så meget i mediernes dagsorden som den kriminelle underverden. I praksis fordi de er til fare for husdyrhold, der ikke er tilstrækkeligt indhegnet og i visse tilfælde bruges som naturplejere.

HVAD MED VILDSVINET?

Vildsvinet, som vel hverken i praksis eller på papiret er invasivt, men derimod hjemmehørende, er bare blevet hegnet ude af Danmark pga. risiko for afrikansk svinepest. Siden istiden har vildsvinet været en vigtig brik i vores natur, men nu er det uønsket pga. risiko for landbruget. Dette på trods af, at der i Tyskland, Sverige og andre europæiske lande lever solide vildsvinebestande, uden at det har påvirket fødevarer sikkerheden.

Hertil kommer så de store arter af græssende pattedyr som europæisk bison og elge, der kun allernådigst kan få ophold i Danmark bag hegn på

trods af, at de burde være en del af en større sammenhængende europæisk bestand. Netop de arter kan bidrage til at genetablere stabile økosystemer, hvor de invasive arter har mere vanskeligt ved at få rod fæste.

Man kunne ønske sig, at Danmark på lige fod med mange andre europæiske lande ikke bare gav mere plads til natur, men også plads til vildere natur, og at man arbejdede med en prioriteret invasivliste, hvor de mest problematiske arter, der ikke er hjemmehørende i Danmark, blev prioriteret frem for at bedrive symbolpolitik. ■

Hjemmehørende arter er planter og dyr, der naturligt hører til i et bestemt område (f.eks. Danmark) og har udviklet sig der.

Ikke-hjemmehørende arter (også kaldet introducerede eller fremmede arter) er arter, der er blevet bragt til et område uden for deres naturlige udbredelse, ofte af mennesker. En invasiv art er en undergruppe af de ikke-hjemmehørende arter, der spreder sig aggressivt og forårsager skade på den lokale biodiversitet, økosystemer, økonomi eller menneskers sundhed, f.eks. kæmpebjørneklo og mårhund.

FRA JAGTBAR ART TIL JAGET VILDT

En afstemning i Bruxelles gjorde sikahjorten til fauna non grata i hele EU. I Dansk Skov-forening kæmper vi nu for at redde en art, der har levet fredeligt i de danske skove i mere end et århundrede.

TEKST OG FOTO: FREDERIK FALK-SØRENSEN, POLITISK KONSULENT I DANSK SKOVFORENING.

Det er midt på efteråret. Morgenen har været kølig, men nu står solen lavt over bøgetræernes gul-brune kroner – nok til næsten at tørre det halvvåde græs, som jeg bevæger mig uhørt igennem. Jeg når en skoveng, der med sin høje, halvvisne urtevegetation udgør et godt skjul for skovens dyr. En hochsitz i kanten af engen kan agere hvilested og give kuglefang, og med riflen i hånden indtager jeg det kunstige udsigtspunkt.

Mens jeg hviler og venter, tager jeg landskabet ind. Solen står højere nu, og dens varme har endnu ikke sluppet sit greb i det let kuperede, midtsjællandske landskab. Den stride vind fra november har ej heller meldt sin ankomst, og det høje vejr forstærker årstidens karakteristiske dufte og lyde. Skræppen fra grågæs, der kommer valfartende i v-formation fra nordlige himmelstrøg. Duften af visent græs, af nærmest parfumerede grannåle og det fugtige mos, hvor kantareller og karljohan titter frem. En hvislen af visent græs når mit øre, og alle sanser bliver en parabol. Øjet sonderer skovengen for bevægelse, og som ud af den blå luft materialiserer sig en mørk kontur. En velplaceret bladvugle, og i et smæld går dyret ned.

SKOVENS SPØGELSE

Har man haft det privilegium at jage sika, som jeg selv havde den efterårsdag, forstår man, hvorfor hjorten går under navnet "skovens spøgelse". I dagtimerne gemmer den sig i tæt krat og tyknin-ger, og først efter mørkets frembrud begiver den sig ud for at esse. Forsøger man på en tryk-jagt at presse den ud af en grantykning, kan det føles, som om dyret driver gæk med én: Rundt og rundt i cirkler render den, og ikke sjældent må man opgive ævred og vandre videre i drevet.

I over 100 år har sikaen fredeligt hjemsøgt de danske skove, hvor den har fortryllet generationer af jægere med sin sky natur og velsmagende kød. Fra de første stykker sikavildt blev udsat i dyrehaven på Svenstrup Gods i år 1900, spredte intere-

sen sig hurtigt til andre danske godser, og både i dyrehaver og på den fri vildtbane blev der op igennem 1900-tallet etableret bestande af sikavildt.

Mens kronvildtet vandrede vestpå, forbi israndslinjen og ud på den nu tilplantede hede, forblev sikaen i sine trygge skove. Sikaen er en udpræget hjemmefødning, og den besidder ikke den samme vandrelyst som det nærtbeslægtede kronvildt. Sin ellers udmærkede tilpasningsdygtighed i det danske landskab til trods har dens stedfaste adfærd derfor bevirket, at bestandstørrelsen igennem mange år har været stabil. I dag anslås bestanden til omkring 2.000 individer.

FAUNA NON GRATA

Det kom derfor som et smæld på en skoveng, da et flertal blandt EU's medlemslande sidste sommer placerede en kugle i hjertet af dansk jagthistorie og med et trylleslag gjorde sika til fauna non grata i hele unionen. Med EU-Kommissionens sædvanlige sans for kollektive løsninger på lokale problemer havde man stillet forslag om at opliste sika på EU's invasivliste, da der særligt på de britiske øer er problemer med hybridisering mellem kronhjort og sika. Afstemningen fandt sted i Komitéen for Invasive Arter, og uagtet at Danmark stemte imod oplistningen, var der blandt EU's 27 medlemslande kvalificeret flertal for at erklære hjortarten for invasiv.

Et smukt kapitel i dansk jagthistorie så dermed ud til at have nået sin ende. Med komitéens beslutning blev EU's store svinghjul nu sat i gang, og fra og med afstemningsdatoen blev det ulovligt at holde og avle sika i dyrehaver. Samtidig blev det på den frie vildtbane tilladt at regulere sika hele året, da vildtskadebekendtgørelsens § 8 henviser direkte til EU's invasivliste. Således blev en beslutning taget på Danmarks vegne, og uden hensyn til flere generationer af dygtige skytters vildtforvaltning blev sikaen med ført hånd forsøgt skrevet ud af vores danske jagthistorie – uden skyggen af bevis for, at hybridisering mellem sika og kronvildt skulle være en risiko, endsige have fundet sted, i Danmark. ►

Frederik Falk-Sørensen

Frederik er uddannet skov- og landskabsingeniør samt forstkandidat, og arbejder i dag med bl.a. jagt- og EU-politik i Dansk Skovforening, hvor han som politisk konsulent kæmper for at sikre skovejere de bedst mulige rammevilkår for at eje og forvalte skov i Danmark.

There is no doubt that in some areas of England, sika deer, both in antler and body weight, are larger than any seen either north of the border or in Ireland, and this particularly applies to the Bowland and New Forest sika, which would suggest that there *may* be some Chinese or Manchurian blood in their breeding.

I mere end 40 år har man i England haft mistanke om, at de engelske sikaer havde fastlandsblod i årerne. G. Kenneth Whitehead, Shooting Times and Contry Magazine, 1985.

DAVID MOD GOLIAT

Kortvarigt så det ud til, at EU's ordre om udryddelse skulle effektueres med alarmerende hast. I avisen kunne man læse, hvordan Jægersborg Dyrehave var blevet pålagt en totalafvikling af deres sikabestand inden for jagtsæsonen 2025/26, og private dyrehaver blev varslet om lignende påbud.

Samtidig skabte de nye reguleringsmuligheder på den frie vildtbane bekymrende rynker hos de af os, der kerer sig om jagtetik.

Hvordan kunne man retfærdiggøre, at en hjortear, der så at sige ikke havde gjort nogen fortræd, lovligt kan bortreguleres sidst på foråret, hvor hinderne lige har sat kalve?

Sådanne beslutninger kan være svære at omgøre. Europæisk lovgivning er et stort maskineri, og Danmark er forpligtet til at implementere forordningen for invasive arter direkte i dansk lov. Det kan derfor føles som David mod Goliat, når en jagtbar art bliver til jaget vildt i hele unionen. Men i Dansk Skovforening samlede vi handsken op.

Særligt for de af vores medlemmer, der holder

Sæt bortskydningen af sika på pause, indtil der foreligger et oplyst, dansk vidensgrundlag

sika i dyrehaver, var det et stort slag at skulle afvikle deres bestande, men det virkede også helt disproportionalt at sætte sika i samme reguleringsmæssige bås som mårhund og vaskebjørn. Vi appellerede derfor til en mere proportionel tilgang: Sæt bortskydningen af sika på pause, indtil der foreligger et oplyst, dansk vidensgrundlag at

tage beslutningen på, og skriv sika ud af vildtskadebekendtgørelsen.

Heldigvis lykkedes det, efter pres fra mange af jagtens aktører og gennem god dialog med jagtens minister

Jeppe Bruus og hans embedsværk, at få bremset beslutningens værste hastværk. Jeppe Bruus ville nu ikke igangsætte en aktiv bekæmpelse af sika på den fri vildtbane, og i dyrehaver kunne man beholde sika, indtil de led alderdomsdøden.

Tilbage stod dog stadig to helt centrale spørgsmål: Sika og kronvildt har levet side om side i over 100 år, men er der overhovedet sket hybridisering i Danmark? Og hvis der ingen hybridisering er, kan Danmark i så fald følge en mere proportional tilgang til forvaltning af sika?

Astrid Ingstrup er fagdyrlæge i sygdomme hos hund og kat. Astrid er foredragsholder og har projekteret undersøgelsen af sikaerne og har været tovholder for prøverne på Sjælland. Med sig i projektet har hun fået Niels Tommerup og Flemming Thune-Stephensen.

Niels Tommerup er professor i medicinsk genetik ved Institut for Cellulær og Molekylær medicin på Københavns Universitet.

Flemming Thune-Stephensen er dyrlæge og har tidligere været formand for SDJ (Stående Jagthunde i Danmark). Flemming er tillige registreret Schweisshundefører og har med sine hunde gennemført langt over 1.000 eftersøg. Han er tillige en af stillerne bag borgerforslaget om sikaen og har forestået udtagning af både vævs-, blod- og testikelprøver i forbindelse med kromosom-undersøgelserne.

ET OPLYST BESLUTNINGSGRUNDLAG

For Dansk Skovforening var det derfor en stor glæde, da dyrlæge Astrid Ingstrup i samarbejde med professor i genetik Niels Tommerup fra Københavns Universitet og dyrlæge Flemming Thune-Stephensen i slutningen af 2025 kontaktede os og fortalte om et projekt om den danske sikabestands genetik, som de ønskede at gennemføre. Helt konkret er projektets formål at undersøge, hvilken underart det danske sikavildt er, og om der er genetisk evidens for, at sikahjorte i Danmark har dannet hybrider – og specielt fertile hybrider – med danske bestande af kronvildt. I løbet af januar 2026 blev der indsamlet materiale fra både Sjælland og Jylland, og vi afventer nu i spænding undersøgelsens resultater.

Dansk vildtforvaltning af en stationær art som sika skal ikke styres af fælleseuropæiske automatreaktioner. Tværtimod er det essentielt, at en beslutning om sikaens fremtid tages på et oplyst grundlag, som det de ovennævnte fagfolk nu er i færd med at tilvejebringe. I Dansk Skovforening opfordrer vi derfor til, at den kommende regering følger Jeppe Bruus' linje og afblæser klapjagten på sika, indtil spørgsmålet om hybridisering er afkla-

ret. Det er en skam, når dansk kulturarv og jagthistorie bliver offer for en ensidig, politisk-biologisk dagsorden. Naturen er en del af vores kulturarv, formet af mennesket gennem generationer. Vi får hverken mere eller bedre natur i Danmark af at udrydde sikaen. Vi bliver fattigere, fordi vi mister en del af vores fælles historie. ■

Borgerforslag

Udsæt beslutningen om at sikavildt i Danmark skal udryddes

EU har vedtaget, at Sikavildt er en invasiv art, hvilket har medført, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har meddelt, at Sikavildt i Danmark skal udryddes. Denne beslutning er desværre truffet på et meget spinkelt fagligt grundlag, som især er baseret på situationen i England, Skotland og Irland. Derfor anmodes Folketinget om at pålægge ministeren for Grøn Trepert at udsætte beslutningen om, at Sikavildt i Danmark skal udryddes, indtil et fagligt fyldestgørende beslutningsgrundlag er tilvejebragt.

BEMÆRKNINGER

Beslutningen om, at Sikavildt i Danmark skal udryddes, er truffet på et meget spinkelt fagligt grundlag, som især er baseret på erfaringer fra England, Skotland og Irland, som ukritisk er overført til at gælde under danske forhold. Der findes mange underarter af Sika, som er genetisk forskellige. En del af de Sika, der findes på de britiske øer stammer fra Manchuriet og har 68 kromosompar, og de er væsentlig større, end de Sika der findes i Danmark. Kronvildt på de britiske øer er derimod væsentlig mindre end det danske kronvildt. Det betyder, at de fysiske forudsætninger for parring mellem Sika og kronvildt er tilstede på de britiske øer, og derfor ses hybridisering også der, mens der aldrig er set hybridisering i Danmark, bl.a. fordi størrelsesforskellen mellem Sika og kronvildt er for stor. Gennemsnitsvægten for dansk kronvildt er for hinden 80 – 120 kilo og for hjorten 140 – 180 kilo, mens gennemsnitsvægten for Sika i Danmark er 27 – 55 kilo. Desuden anses Sikavildt i Danmark for at tilhøre underarten *Cervus nippon nippon*, som har 66 kromosompar, mens kronvildt har 68 kromosompar, så derfor kan en eventuel parring mellem disse to arter formentlig ikke resultere i levedygtigt eller fertilt afkom. Risikoen for hybridisering mellem Sika og

Foto: miroslav chytíl og oleschwander/Shutterstock

kronvildt i Danmark, som er en væsentlig begrundelse for beslutningen om udryddelse, er altså ikke eksisterende, hvilket også bekræftes af, at der har levet Sika side om side med kronvildt i Danmark i 125 år uden hybridisering. For at bekræfte, at Sikavildt i Danmark har 66 kromosompar, er det nødvendigt at lave kromosomundersøgelse på det i Danmark fritlevende Sikavildt, og derfor bør beslutningen om udryddelse af Sikavildt i Danmark udsættes, indtil resultatet af denne undersøgelse foreligger. ■

Stiller af borgerforslaget: Flemming Thune-Stephensen, dyrlæge, schweishundefører, bosiddende i Favrskov Kommune, som er den kommune i Danmark med flest Sika.
Medstillere af borgerforslaget: Bendt Wedell, Frijsenborg, Carsten Bjerre, Frijsenborg, Lars Storgaard, borgmester i Favrskov Kommune, Astrid Ingstrup, dyrlæge, Tølløse.

Scan QR koden og
STØT
Borgerforslaget
på borgerforslag.dk

Blaser

Deerhunter

JAGT
VILDT & VÅBEN

Jaktia

J.P. SAUER & SOHN
ESTABLISHED 1751

Seeland
Est. 1976

WINCHESTER

SIKA Danmarks forbudte hjort er blevet trykt med finansiel støtte fra:
F. Engel, Blaser Group Denmark, Browning International S.A.,
Stone and Creek Outdoor ApS, Carl Zeiss A/S, Swarovski Optik Nordic,
Labrador Cargo, Jaktia, Nordisk Safari Klub, Outfit International og Nielsen Gunparts.

SIKA Danmarks Forbudte Hjort er udgivet af:
Danske Jagtmedier ApS, Engholmvej 10, DK-6621 Gesten.
Redaktør: Torben Møllera-Nielsen. Art Director: Anne Blædel.
Korrektur: Niels Dygaard. TRYK: Stibo Complete.
Indholdet fra Sika magasinet må ikke bruges uden
forudgående aftale med redaktionen. ISSN 1902-3650

Forsidefoto:
Martin Prochazkacz/
Shutterstock

SIKA

DANMARKS FORBUDTE HJORT

Hvorfor er sikaen blevet erklæret invasiv i EU og i Danmark? Denne afgørelse er urimelig, da den er foretaget på et fagligt tyndt grundlag?

Sikavildtet har været problemfrit i Danmark i 125 år men står nu til omgående udryddelse på niveau med mårhund og mink.

Men det værste er, at man faktisk ikke ved, hvilke arter af sika vi har i Danmark. Der findes mange underarter, men det har staten ikke har tænkt sig at undersøge.

Heldigvis har private taget initiativ til dette, og man kan kun håbe, at myndighederne vil vente på resultaterne af disse undersøgelserne, inden man skrider til aflivning af de danske sikaer.